

Pavčina Mazáčová

Název příspěvku

Informační gramotnost jako nástroj podpory demokracie v současné škole: výzkumné horizonty (Information literacy as a tool to support democracy in today's school: research horizons)

Klíčová slova v ČJ

informační gramotnost, učitel, žák, výzkum, celoživotní učení, demokracie, učící knihovník

Klíčová slova v AJ

information literacy, teacher, pupil, research, lifelong learning, democracy, teaching librarian

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je představit výzkumné horizonty vzdělávání k informační gramotnosti v současném školním prostředí se zaměřením na rozvoj a podporu demokracie. Klíčovými aspekty jsou jednak faktory učitelova pojetí výuky informační gramotnosti, jednak spolupráce učitele a učícího knihovníka, konečně příležitosti, které školnímu prostředí nabízí pro rozvoj demokratických principů instituce veřejné knihovny.

Teoretická východiska v ČJ

Výchovu a vzdělávání v informační společnosti ovlivňují faktory rozličných interakcí člověka s informacemi. Osvojená informační gramotnost - schopnost vyhledávat, hodnotit, prezentovat a sdílet informace - zásadně podmiňuje míru participace jedince na fungování občanské společnosti. V tomto aspektu může být důležitou intervencí dokument Global Media and Information Literacy Framework dle UNESCO, v němž je významnou hodnotou učitelovo pojetí výuky informační gramotnosti pro podporu principů demokracie. Toto pojetí může spoluutvářet jako jeden z faktorů také veřejná knihovna. Poskytuje škole bezpečné a výjimečné informační zázemí a specifické edukační podmínky, spolupráci školy a knihovny zrcadlí společenství praxe učitelů a učících knihovníků. Vzniká zajímavé výzkumné pole, v němž je možné formulovat výzkumné otázky k impaktu neformálního edukačního prostředí knihovny na celoživotní učení nebo k hodnotám, které spolupráce školy a knihovny v demokratické společnosti vytváří.

Metodologie v ČJ

Příspěvek prezentuje výzkumné šetření zaměřené na pojetí výuky informační gramotnosti pro podporu demokratických principů společnosti. Výzkum je realizován ve smíšeném metodologickém designu - jedná se o evaluační výzkum, který spočívá v seberefektivně pojatých evaluačních zprávách učitelů a učících knihovníků, provázaných s evaluačním dotazníkovým šetřením zaměřeným na proces a cíl edukačních aktivit rozvíjejících informační gramotnost.

Závěry v ČJ

Výsledky prezentovaného výzkumu ukazují pozitivní vliv společenství praxe učitelů a učících knihovníků na formování či reformování učitelova pojetí výuky informační gramotnosti. Ke změnám v pojetí výuky informační gramotnosti dochází jak z hlediska vzdělávacího obsahu, tedy učiva, tak z hlediska výukových metod, které podporují didaktickou účelnost. Pozitivní impakt spolupráce školy a knihovny na učitelovo pojetí výuky informační gramotnosti je formulován také ve výpovědích žáků v evaluačních dotaznících.

Souhrn příspěvku v AJ

The aim of the paper is to present the research horizons of education to information literacy in the school environment and to focus on aspects of development and support of democracy. Significant research variables are the teacher's concept of teaching information literacy and the fact that this concept can be co-created by the public library. The collaboration of school and public library reflects the community of teachers and librarians practice. The research is realized as a valued, mixed design. It uses self-reflective evaluation reports of teachers and librarians, linked with the evaluation questionnaire focused on the process and goal of educational activities for the development of information literacy of pupils.

The research results show the positive impact of the community of teachers and librarians' practice on shaping or reforming the teacher's teaching of information literacy in educational content and teaching methods.

Bibliografie

Webber, S., & Johnston, B. (2017). Information literacy: conceptions, context and the formation of a discipline. *Journal Of Information Literacy*, 11(1), 156–183.

Drotner, K., & Kobbernagel, Ch. (2014). Toppling hierarchies? Media and information literacies, ethnicity, and performative media practices. *Learning, Media and Technology*, 39(4), 409–428.

Global Media and Information Literacy Assessment Framework: Country Readiness and Competencies (2013). UNESCO, Paris.